

تصویر ابو عبد الرحمن الکوردی

نویز

که لاله یک یوفا موسیقی زاراده

دا نر: تانا فیضی زاده

مکتب قرآنی

www.iquea.ahlamontada.com

بۆدبەزاندنی جۆرهها کتێب: سەردانی: (مَنْتَدَى إِقْرَأَ الثَّقَافِي)

لتحميل انواع الكتب راجع: (مَنْتَدَى إِقْرَأَ الثَّقَافِي)

پراي دانلود کتێبهای مختلف مراجعه: (مَنْتَدَى إِقْرَأَ الثَّقَافِي)

www.lqra.ahlamontada.com

www.lqra.ahlamontada.com

للكتب (کوردی ، عربي ، فارسي)

نوبہ ۲

کہ لالہ یک بوتقا موسیقی زارا اوہے،

دانہ ر: تا ما فیضی زارادہ

پیشکش بی به دایکم، مینا قادرزاده

انتشارات صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

تهران، خیابان استاد مطهری، نش خیابان دکتر مفتح، ساختمان جام جم

چاپ اول: ۱۳۶۴

حروفچینی: لاینوترون انتشارات سروش

این کتاب در پنج هزار نسخه در چاپخانه تك چاپ و صحافی شد.

همه حقوق محفوظ است.

بها: ۱۰۰ ریال

سەرەتا

زۆر كەس ھەن - لاوھ كى يان خوُمالى - كە قاموسى زمانى كوردىيان نوسىوھ، نوسىنى نىوھ كانىان، لە چە ندلا پەران تى دە پەرى كە لىرە دا، نامە وى لە سەرئەوھى پرۆم. بە لام بۆ پىرە وەرى دە بى لە ھەول و گەردە وە كوَيان ريز بگيرى وسپاسيان لى بگرى. ئەوان لە پابردورپا تاكوئە ورو بە وکردو كۆيەى خوَيان رى وشوئى لى كۆلئەوھ وپشكتينە وەيان بەرچاوخستوين. لە وروش بەدواوھ و لىرەش بەولاوھ، ئەرکی سەرشانى بەرەى تازە بى گەيشتووە كە، كەردە وەى ئەوان رەچاوكا. كە بە ئاگادارىيەكى پتر و نىوھ چوئىكى قولترودە ستكە وئىكى بەربلاوتر - بى بەخو خورين وخولە خەلكى دى زلتەزانين - دەست بە كارودل بەيار بى.

يە كيك لە وکارانەى كە ئەوان و بى رانە گەيشتون و بوئيمەيان بەجى هيشتووە كە سەرى لى بىه شينين وخەمى لى بخوئ، وە دەرخستنى قاموسىكە كە نەك ھەروشەى مانا لى دابىتەوھ، بەلكو وشەى بردىتە پال وشەى دى بو سازبونى زاراوھ.

ئە و زاراوھەش بە نیشان دانى وئە بەك لە پيشينيان - بەيت، گورانى، لاوك، ھەتەلوکە، مەتەل و قسەى نەستەق وھونراوھى شاعيران - لىك درايتەوھ.

بىتو كە سىك لە وقاموسەى كە لە بەرەوھە باسما لى كرد، كەلك وەگرى، بو پرون دە پىتەوھ كە، بوئە: چاروپى خشاندين، چاولى كردن و تى روانين، يەك نين وجى بە كاربردنيان فیردە بى.

لە ئاكام دا: وەختى زۆرتر بو دە گەپتەوھ، خەلك چاکتر لە مەبەستى دە گەن، قەلس و وەرەزى خراب تى گەيشتن و خراب تى گەياندين نابى.

هاتونه وکە سە، یە کێکی دوانداوێتی کوت: «شتیکم نوسیوه پێم خوشە ببینی و پاش
خویندنه وە ی بۆم رێک و پێک که ی.»
نه گەر بزانی گوێدێره که ی نه وە نده ی کاره یه، سه ری خو ی پێ ناخوری، پێ ده لی:
«تکایه هه رچاویکی رێ بخشینه.»

نه گەر زوړیشی کارنه یی، پێ ده لی: «چاویکی لی بکه.» بێتو کاریشی نه یی
وتامه زوړش یی، پێ ده لی: «بۆم تێ بر وانه.»
ئێستی کاتی که وت و وێژی خه لکی مان گو ی لی ده یی، یان نوسراوه کان وه و نراوه کان
هیندی که له نوسه ره کان وشاعیره کان کورد ده خوینینه وه، جار و بار
وشه و زاراوه ی لاوه کی و داتا شرای ره ق و زه ق مان دیته به رچاو، که به شیان به سه رزمانی
کورد یوه نه.

نه گەر قاموسی که من کوته نی، زاراوه یی، هه یی ده بێته په رژینی که بۆ لێک کردنه وه ی
قسه ی یی هیز له قسه ی به هیز و نوسراوه ی یی پیز له نوسراوه ی به پیز. هه ره ها
پاشه که وتیکی به نه ر خه بۆ به ره ی دوا رۆژ که به میرات پێی ده بری و به سه ری دا ده که و ی و
له به رو بوی ده جه سیته وه.

لێی فێر ده یی که نه ویش شتیکی به جێ به یلی بۆ، به ره ی پاش خو ی وهه مونه ته وه کان
دنیا.

هیندی که سه ی پێیان وایه زمانی کوردی، به رته سکه و گه لیکیش لایان وایه، به ر بلاوه.
له هه ر کامیان یی، پێداوێستی به و خزمه ته ی هه یه.

من دا بی رێک خستن و دا رژتن و نویسی نه و قاموسه م - که هیشتا هه ر ده نگ ی هه یه و
ره نگ ی نییه - له و نامیلکه یه دا، بۆ خویننه ر داخستوه. لێره دا خویننه ری به ریز دلی
نو قره ی نا گرتی و پێشه بره م لی ده گرتنه وه و تامه زرو ی نه وه یه بزانی: زمانی کوردی له
کامیانه. به لām من له باتی نه وه ی بیر و باوه ری خۆم ده برم، تاقه وینه یه کی ده خه مه
به رچاو.

دیتنی شیوه ی رێک خستن و تێک خسته وه ی نه و وینه یه، بۆ خویننه ر ده بێته هه وینی
پێک هینان و وه دی هینانی قاموسه که.

له لایه کی دیکه شه وه، ده بێته پنجیک که بیر و با وه ری خویننه ری لی ده رو ی، ده بێته

بناخه و بنچینه یه كه روانگه ی وی له سه ره لده چنډرۆی. نه وینه یه: میوژیکه له كه ویژیک و کیوژیکه له باریک، دلۆپه بارانیكه له ریژنه یه ویه کیكه له لیژنه یه، په رتو كه نانیکه له ده سته واریك و داریكه له لیږه واریك، بریکه له گه لیك و مه ریکه له میگه لیك.

نه وینه یه چاوگ (مَصْدَر) ی - چون - ه كه ره گه ل پېشبه ندان و پاشبه ندان و نیو (اسم) ان... م خستوو و زوړ لكی لی بووه ته وه و هه ر لكی هیڼدیک كه شم (صَوْرَت) ی پیوه یه. هه كه شم هه ره به تاقه رسته (جمله) یه ك لیك داوه ته وه. (مانا، بار ته قای رسته یه.) كه و ابو مانام ده قاوده ق بو نه نویون. بویه ش چاوگم ده ست نیشان كړدوو كه هه روه كه له نیوه كه ی را دیاره، سه رچاوه و كانی ناوه، بو كړدار (فِعْل) ه كان و كړداریش نه ستونډه کی تاو لی زمانه و تیغه ره ی پشتی ریژمان.

و ایزانم له را بر د وړا تا كوښستی ۲۵ قاموس (فه ره نگ) ی زمانی كوردی پیکه وه نراون و سه رله به رو به ره به به ره - خودا پیمان ره واییڼی - نه و كاره ریک و پیک تر، پوخت و پاراوتر، له بار ترویی خوش تر بووه و به ره و پېشكه و تن روپوه. به ره می هه ره نوی قاموس ریکه خستنی زمانی كوردی، قاموسه باوه ری كراوه كه ی ماموستا زه بیچی یه.

پیم وایه كانی وه ی ها تووه كه چه ند لكیك له داری پی گه یشتوی قاموس ریکه خستنی زمانی كوردی پروی و هه روه كه مه عروف قه ره داغی مردوخی، له سه ره تای فه ره نگی كشت و كاله كه ی خو ی دا رایگه یا ندوو (فه ره نگی كشت و كال، به غدا، ۱۹۷۳، ۲ به رگ): ده بی زمانی كوردیش وه ك زمانه كانی تری سه رو به نډی ټیمه، چه ند جوړه قاموسی تروه ك قاموسی زانستی، قاموسی پیاوه به نیو بانگه كانی كورد، و قاموسی زاراوه یی به خو یه وه بیڼی تاچا كتر پید او یستیكانی خه لك پیک بیڼی.

به دوا ی فه ره نگی كشت و كال، نه وامن گه لا له یه كم بو ساز بونی قاموسی زاراوه یی زمانی كوردی - كه نیستی به ده ستانه وه یه - پیکه وه ناوه، كه بیتو باش بی و په سندن بكری هیوام وایه كه سیك یان چه ند كه سیکی دی نه و گه لا له ی بكه نه هه وین بو دارژتنی قاموسی زاراوه یی زمانی كوردی.

خو ینه ری خوشه ویستم، دوا ی خو یندنه وه ی نه و نامیلكه یه پوچه كانی لی هه لا ویره و

سوچه کانی لئی هه لوه ژیره ومنیش ناگدارکه، بۆم بنوسه، پیم بلی ولیم رابسهیره. نه گهر
که لکیشی نه بو به سه رم داده وه، مالی قه لب سه روه ساحیبی! نه گهر لیشم قه لسی، نه وا
پشتی من و داری تو!

تاها فه یزی زاده

چون، له گه ل پېشبه ندان:

بو + تی + وه + چون = بو تی وه چون. وه ك: له بهرم گران نییه، پیم خوش بی
سهرم له وكراسه یه وه بو تی وه ده چی، زور ته نگ نییه. یان: له سه رخیران، وه ختیک
ژنی بهینی له جل هه لگرتی دا ناهیلّم زه برت ریکه وی، بوخوم بو تی وه ده چم.
زور ده ربه سستی مه به.

بو + چون = بو چون. وه ك: تائه وړو كه سیك ولا می نه وه ته لو كه ی
نه دیوه ته وه. ولا می توش زور باش نییه. به لام چاکی بو چوی. یان:
بو تی دینم، بو تی دینم، بو تی دینم له ومور سایه،

نه گه رنیران لی نه بی، بو تی ده چمه نور پایه.
یان: باریکی قورست بو تیك ناوم و بو تی دا گرتوم. ناتوانم هه لی گرم و بوم ناچی یان:
بو بازرگانی ده چمه شنویه کراست بو دینم له گولی لیمویه.
یان: وه ختیک هه لو دیه وی نیچیری بگری، بوی ده چی و تی پو دی. یان:
من وای بو ده چم و تاری مامو ستا کم هه لی تیدا نه بو.

بو + ده ر + چون = بو ده ر چون. وه ك: به نیمه ی ده كوت: له چ شتیک مه تر سن و
هه مو كه ندو كو سپیک له سه ر پیتان لاده ن وله ته نگانان داله سه ره خوین، كه چی
وه ختیک كه موسكیک نه هاتی روی تی كرد، چو کی دادا وله به ره گه دانه ما و بوی
ده ر چو و قه ل فری كړدا!

بو + لا + چون = بو لا چون. وه ك: پو لیکم دا بو به برا کم دوینی چوم بو لای كه
لی بستینمه وه. یان: نیشانه یه كم بو تی دا كړدو كه به تفه نگ پیوه نی. به لام

نەك ھەرلە بآلت نە كرد، بە لكو بولاشى نە چوى. يان: تاشتى تەرۈر ھەبى، بولاي
شتى ئىشك وېرىنگ ناچم. يان: لە بەر ئەوۋى پياۋىكى چاك نىيە، قەت خوى
تى مەگە يىنە ولای لى لادە و بولای مە چو!

بە + ... + چون. وەك: لام وایە بە سوارى چوۋە نەك بە پىيان. يان: لام وایە
ئەوۋە نەدە سەھە نەدە يە، بە ھېچ ناچى! يان: ديارە لە مېژە بابت ئەمرى خوداى بە
جى ھىناۋە و عومرى داۋە بە حازريان. بە لام نازانم ئە و خودالى خوش بوۋە، بە چى
چوۋە؟

بە + سەر + ئەوۋە + چون = بە سەرەوۋە چون. وەك: لە بىرت بى كە
كتىبە كەت لى سوتاندم، جا بە سەر تەوۋە نە چى، تۆلەى خومت ھەرلى دە كە مەوۋە!
يان: ئەتۆ لە كوى بەلاى مەوۋە ھاتوى و كەنگى لەدوى قەسى منت داۋە؟
كەوا بومنىش بەوۋە ختى خوى بستىكت بە سەرەوۋە ناچم. گلە يىم لى نە كەى،
دنياروى بىژىنگىيە، چۆنم دە يىنى، وات دە بىنم.

بە + سەر + دا + چون = بە سەردا چون. وەك: لىيان خە فتام وقەرە بە قەرە يان
رۆيشتم ولە جىيە كى دە گىرم خستن. كاتىك خوت وخافل بە سەريان داچوم،
عە بە سان.

بە + لا + وە + چون = بە لاۋە چون. وەك: كاتىك شتىكى لە نيوان خومان
وخە لكى دا بە ش دە كەين، نابى ھەر بولاي خومانى دابشكىنين، يان چوۋە بەر كەس
نە ھىلەين: خومان پەر كەين وخە لكى قەر. بە لكو چاك ئەوۋە يە زورتىرى
بەلاى خە لكى يەوۋە بچىن.

بى + تىك (دە + يەك) + چون = بى تىك چون. وەك: ھىندىك
جل و بەرگ ھەن بىتو بىانشوين، بى تىك دە چن. يان: ژنە كە قەسى ناخوشى بە
مىردە كەى كوت. مىردە كە زورى بى تىك چو.

بى + چون = بى چون. لەر يگا يە زورى بى چوۋە. لە ناشى دىيە وى تى
ھە لىيىتەوۋە! يان: ھەرچى لە و كورە تۆرە دە بىم و بى دە كەم كە دە ست بزيويە نە كا،
بە گويى دا ناچى و بى ناچى! يان: لە سەر نە و كارە خراپانەى كە خوى پىگر تۈۋە،
ھەرچە نەدە سەر كۆنەى دە كەن وتانە وتانوتى لى دە دەن و جارى وایە لىشى دە دەن،

به لām هئ ناچئ، دوايه هدرده لئى نه باى پئ داهاتووه ونه بوران!

پئ + دا + چون = هئ دا چون. وه ك: به وړيگايه ي داچوى بو شارئ؟ - نه، پئى دانه چوم. يان: ئيستئ هه ورووه لايه، زورى پيدا ناچئ كه ده بيته وه تاو وساو.
پئ + دا + هه ل + چون = پيدا هه ل چون. وه ك: جار يكي هئ ي دا هه ل چوم، كو له وار بوم. ئيدى به سمه!

پئ + وه + چون = پيوه چون. وه ك: برا كم له حه جئ هاتووه ته وه، به لām من هيشتا پيوه نه چوم و نه مديوه. يان: بيتو زوسه ر له و برينه ي نه يه شينئ، ورده ورده ده ته نيته وه وهه موله شت داده گري و پيوه ده چئ! يان: هه ودا ده زوه كه به سيخمه كه يه وه نوساو ده گه ل خوئ بردى. به لām نه ي ده زانى ده زوه كه ي پيوه وه يه و پيوه چوه!

پئ + وه + هه ل + چون = پيوه هه ل چون. وه ك: مندالئ وا هه يه تا دار يكي بليند ده بينئ، پيوه هه ل ده چئ. ئيدى نازانئ بيتو به ريته وه، سه ري تيداده چئ!
پئ + هه ل + چون = هئ هه ل چون. وه ك: دومندال له بن دار يكي تو پينيان ده كرد. له ناكاو تو په كيان كه وته سه رداره كه وبه لك وپو پيوه گير ساوه. هه رچه ننداره كه يان را تله كاند، به رنه بو وه. يه كيكيان هئ ي هه ل چو وه ينايه خوارئ.

پئ + هه ل + نا + چون = هئ هه ل چون. وه ك: ئئ وا هه يه هئ هه ل چون به كيوى چرو هه له موتى له به رگران نيبه و بوئ وه كوئاو خوار دته وه وايه. به لām له هئ هه ل چون به شاخى زيان زه نده قئ ده چئ
تئ + چون = تئ چون. وه ك: له وچه نندالو په ده رمانه ي كه له چاوت كرده ر دلويكي تئ چو. يان: ئه و خانووه ي كه چه ندر و ژله مه و به ر كړيو ته، چه ندى تئ چووه؟

تئ + دا + چون = تيدا چون. وه ك: ئه وه ي هه مبو نه مبودام به بنه تو و، بو دا چان دنى موچه و كيكلگه كه مان. له به رنه وه ي سال خوش نه بو، ده غله كه م بو ره نيو نه هات و بنه تو وه كه شئ ده رنه هينا وه. به داخه وه تيدا چوم!
تئ + را + چون = تيرا چون. وه ك: وشيار به، ئيره درك و دالئ زوره،

تیٲ رانه چن وبر یندارت نه کهن.

تی + رو + چون = تی رو چون. وه ك: بوٲه وه ی ده رزی وتسه به نه ت
تی رو نه چی، نابیی له به رده ستانیان دانیی.

تیك (ده + یه ك) + چون = تیك چون. وه ك: ماله میړ وله ی به دلو پيك باران،
تیك ده چی. یان: له میژه نیوانمان پيكه وه نیسه و تیك چوین. یان:
كاتيك قسه كه م سه رله به ربو گپړاوه، ره نگی به پرویه وه نه ماو زور تیك چو.

زاواله بوكی مه ده، زاواله بوكی مه ده

نه گه رله بوكی بده ی، تیك ده چی ده سره وشه ده.
تیك (ده + یه ك) + و + پيك (به + یه ك) + چون = تیك و پيك چون. وه ك: له زور
بنه مالان دا كاتيك گه وړه ی مالتی ده مری، ری وشوین و چونیٲه تی ژبانی ئاسایی ماله
كه تیك و پيك ده چی.

تی + وه + چون = تیوه چون. وه ك: پیس پیٲ قوره، وشیار به تی یه وه نه چی!
یان: پیم خو ش نه بوٲه و كار ه ی بكه م، به لام نه وه نده یان لی راته سپاردم وهانیان دام
وهه موریگایه کیان لی بریمه وه كه، منیش به ناسه رسه نگی پیی دا كه وتم وتی یه وه
چوم. یان: نه و پیلاره پاره كه ده پیی كوره كه مه وه ده چو، به لام نه و سال كه
گه وړه تر بوٲه، پیی تیوه ناچی.

تیك (ده + یه ك) + هه ل + چون = تیك هه ل چون. وه ك: شه ری قورس له نیوان
چاكان و خراپان داهه یه. له وتيك هه ل چون ه ی داجار جارجاكان سه رده كه ون
وهیندك جاریش به داخه وه خراپان زال ده بن.

«چون. وه ك:

ده چم بو پینجون، پینجم پیی ده چی هه تادیمه وه تاقه تم ده چی.
یان: دویٲی نه وه نده ساردوبه سته له ك بو، ده ستم چو یون، ده تكوت لی په رین.
یان: ژماره ی دراوه كه م درابو له كاتی شتومك كړین دابه هه ركه سم ده دابه سه ریان
دا ده دامه وه، چونكو نه ده چو. یان: نه وكا برایه شه پله ی لی داوه.
لایه کی به ده نی چوه. یان: چومه لای دوكتور، گه لیک پول وپاره م له خو م خه رج
كردو زورم چو.

دهر + چون = ده رچون. وه ك: وه ها كه ند و كو سږ ته نگیان پئی هه لچنیوم، كه رزگاریم بونییه و ده رناچم و ده ره تانم نییه. یان: له و تاقی كردنه وه ی دویئی دا باشم. لام وایه ده رده چم. یان: تفه نكه كه م پر كړدېو، بئی نه وه ی په له پیتكه كه ی بیزوم ده رچو. یان: ده رچو نه و سه رده مه ی بره م بره می ده سه لاتت بو. یان: نه و گوڅاره هه مو چوارشه مویان ده رده چئی وېلاو ده بیته وه. یان: نه گهر به وردی لیک بکولینه وه، به خرم ده رده چین. یان: كه وشه په شه كه م زور دره نك دپراوچاك ده رچو.

ړو + چون = ړو چون. وه ك: تكایه به جیئی ړوخه ك دامه پړوده ناروډه چئی. یان: نانی گه لا گه لا نه بئی به گه روم ړو ناچئی.

له + بهر + چون = له بهر چون. وه ك: له گهره کی نیمه ژنیک زگی پرېو. وختیک زه، مندا له كه ی به ساغی نه بو وله بهری چو!

له + بهر + نه وه + چون = له بهر وه چون. وه ك: پاش نه وه ی دوسی جار، چوغه كه یان بوشو شتوم، تیک چوره وئیدی بو بهرم نابی وله بهر مه و ناچئی. بیتو به سمر سمریش له بهری كه م، هه لده درئی. یان: دواى نه وه ی ناشت بوینه وه، نیستی نه وه نده یه كترمان خوش ده وئی وجوتین كه ته نانه ت ده رزیشان له بهر وه ناچئی.

له + بهر + په ك + چون = له بهر په كچون. وه ك: هه ركومه لیک ړی وشو نییكى تایبه تی هه په وه كو كا ترمیر كاری ده كا. بیتو داب وړی وشوینه كه ی به كه لك نه په، له بهر په ك چونی باشته.

له + بال (پال) + په ك + چون = له بال په ك چون. وه ك: په وړه وه په كم بو مندا له كه م كړېو پئی پړوا، وه ختیک كه گه وړه تر بو نه وه نده ی به دارو به ردی دادا كه له بال په ك چوه وله كه لك كه و توه.

لی + چون = لیچون. وه ك: گوزه كه م پر كړدېو له ناو و له جیئی خوی دامنا بو. نم نم لی ی چوبو، ته نانه ت دلوه په ناو یكیشی تیدانه ما بو.

لی + دهر + چون = لیده رچون. وه ك: تفه نكه كه م پر كړدېو دامنا بو. بئی نه وه ی په له پیتكه كه ی بتر از نیم ده نگیكى لی هاتو گولله كه ی لیده رچو.

وه + بهر + هه‌ل + چون = وه بهر هه‌ل چون. وه ك: له ته نيشت دار چناريكي،
لاولاويك شين بيو. لاولاوه كه بهر وه سه رچلو كي داره چناره كه
وه بهري هه‌ل چون بو.

وه + ... + چون = وه شتيك چون. وه ك: نه وگوله وه وگوله ي ده چي.
وه + يه ك + چون = ويك چون. وه ك: نه و دو بر ايانه نه وه نده ويك ده چن،
هه‌رده لئي سيويكن له تت كردون.

وي + چون = وي چون. وه ك: ساوه، ويناچي بباري. يان: نه ونوسه ره كه ليك
زانا و بليمه ت وي چون وه.

هه‌ل + چون = هه‌ل چون. وه ك: چاك بو زو گه يشتمه چيشته كه ي، به
غور ره م ده كولي وقولتي ده دا، ده ناهه‌ل ده چو. يان: وه ختيك نه و قسم يي كوت،
هه‌ل چون وه ي به سه ر زمانه داها ت، يي كوت م. يان: كه چهل، كه چهل هو، به داري
هه‌ل چون، چه رمي سه ري له بير چو. يان: هه‌ل سته سه ري و هه‌ل چه (هه‌ل + به چو)
شه پيكي، له وقوماره دا دوراندوته. يان: درويه كم له يي هه‌ل چون وه ته وا ويك
جييه كه ي ژاني ده كا.

چون له گه‌ل پاشبه ندان و پيشبه ندان:

بو + تي + هه‌ل + چون + نه وه = بو تي هه‌ل چون وه. وه ك: دايه گيان،
پيشو زورم خزمه ت يي كردوي ونه ركي سه رشا نيشمه كه له خومت خوشترم بويي.
به لام سه رده ميك بونه خوشي پرزي لي بر ييوم وييم نه ده كراپيت رابگم. ئيستي
كه چاك بومه وه وه كه گويزي نازام لي هاتوه ته وه، جا بو تي هه‌ل ده چمه وه.
بو + چون + نه + سه ر = بو چون سه ر. وه ك: نابي هه‌ل چي مندا ل كوتي
به قسه ي بكه ي، ده نابيتو بزاني ده ستي وه به رده ستي ناهين وه هه‌ل بوي
ده چيته سه ر، ئيدي له كاري خراپ ناگه رپته وه وبه چاكي ناعامل ي. يان: شتيكي
وابلي بو بچيته سه ر وخه لك حه ق ت له دوي بدا.

بي + دا + چون + نه وه = بي دا چون وه. وه ك: پاش نه وه ي شتيك نوسي
بي داده چمه وه، نه كا وشه يه ك يان مه به ستيك لي هه‌ل بو اربي يان وه سه رم خستبي،

يان به هه له چو بېتم.

تيك (ده + يه ك) + چون + نه وه = تيك چونه وه. وه ك: دوستي پوژ
بوپيکه وه ناشت بپوینه وه، به لام زوری يی نه چو که له سهر راتيک چوینه وه.

تي + هه ل + چون + نه وه = تي هه لچونه وه. وه ك: سهرده ميک بوله په ستاو
بي وچان کتييم ده خویندنه وه. له دوايي داليان وه پره زبوم وه لام نان.
به لام چه ندر وژيکه تيم هه لينا وه ته وه وتي هه لچومه وه.

چون + نه + سهر = چونه سهر. وه ك: تکه يه له خوار ي دامه نيشه. بچووه سهر.
يان: نه وړووه ها به خوی داد ي وده چي ده لي ي ده چي ته سهر شاييه. يان: هه مو
روژي هه ينيان ده چمه سهر قه بران. يان: خوت وخافل چومه سهر يان ته قدم لي
کردن. يان: باله سهر نه ومه په سته ي نه وړين و بچينه سهر باسيکي دي.

چون + نه + پال = چونه پال. وه ك: نه ووشه يه چووه ته پال وشه که ي ترووشه يه کی
نوی ليکدراوی بيک هي ناوه.

چون + نه + ژير = چونه ژير. وه ك: نه وقسه ي که وا له مني ده گير نه وه، من
نه مکوتووه وتي من نيه که واو ناچمه ژيري.

چون + نه + بهر = چونه بهر. وه ك: مه چووه بهر باراني، تهر ده بي. يان:
کور به که م چه ندر وژه چووه ته بهر مېري.

واده گير نه وه، شيخي سه نعان له سهر نه وه مو له خودا تر سيبه و موسولمانه تي
خوی را، به قسه ي کچه گاوريکي له دين رگه راوچوه بهر رازان. به لام زوری يی
نه چو که زانی به هه له چووه و هاته وه سهر يی راست و بهر و ئيسلام کچه که شي
وه دوی خوی خست.

چون + نه + سهر + يه ك = چونه سهر يه ك. وه ك: وه ختيك ماش وله په
ودانه ويله ي دي هه لته کينين، داده په ستيودرين وجي که متر ده گرن وله بهر نه وه ي
ده چنه سهر يه ك، قور ستردياري ده کن.

چون + نه وه = چونه وه. وه ك: نه وژنه له ميړده که ي زيز ببو (تورابو) و چوبووه
مالي بابي.

چون + نه وه + سهر = چونه وه سهر. وه ك: به خزما يه تي ده چيوه سهر كي؟

چونکونازانم سهره کيیه؟ یان: له سهرته وه موده ولت وداها ته ی را، چوینه وه سهره واری خالی.

چون + بو = چون بو. وه ک: چون بو گه رانی، هه تائیواری ناگه رینه وه.
چو + ناندن = چواندن. وه ک: ژماره ی پوله کم (پاره کم) درابونه ده چو.
چومه بانک، چواندم. یان: نه تو یان له شایه بانگ هیشتووه، به لام له منیان نه گپړاوه ته وه، نام چوینی؟
چو + ناو = چواو. وه ک: هه رپولیک که بچی پی ی ده لین: ده چی. دیاره چواوه.
بویه وای پی ده لین.

لی + چون + نه وه = لی چونه وه. وه ک: مریشکه کم هیلکه که ره. به لام ده میکه هیلکه ناکاوله هیلکه (هیلکه کردن) چووه ته وه.
هه ل + چون + نه وه = هه لچونه وه. وه ک: شیر که هه لچو بو. له سهرناوریم داگرت. له سهراله سهرناوریم داناو ناورم لی خوش کرد. له پرېک هه لچووه.

چون، تیکه لاوی نیوان (اسامی):

نابرو + چون = نابروچون. وه ک: کابرایه کیان له سهردزیه، له به ستینی چومی له خیزی گرت، واشیان لی نه کردبانه وکاره هه رنابروچون ی پیوه بو!
نیشتیا + بو + چون = نیشتیا بوچون. وه ک: نه وه نده نه خوشم چم پی ناخوری و نیشتیام بو هیچ شتیک ناچی!
نیشتیا + چون = نیشتیاچون. وه ک: پیاو نابیی نه وه ی نیشتیای چویه بیخوا، ته قا، به به ده نمان نه که وی.

بانک + دهر + چون = بانک ده رچون. وه ک: نه و جارنوره ی کاک سواره گه یشت که بانک دانئ. بی نه وه ی زوری پی بچی، پر بو و بانکی ده رچو. یان: کاک نه حمه د زور له میزه - خوداپی ره وای بیئی - نه نگراره و نییدی په کی به کاسییه وه نه که وتووه و بانکی ده رچووه.

بز + چون + نه وه + نی + چاو = بزچونه وه ی چاو. وه ک: نه و کابرایه له بن لیفه یه وه چاوی بزده چووه.

بۆ + له + دين + ده ر + چون = بۆله دين دره چون. وه ك: شېخى سه نعان
 كچىكى گاورى زورخوش ده ويست. بۆى له دين ده رچو.
 به + با + چون = به پاچون. وه ك: ده غل و دانىكى زورم داچاندهبو.
 به لام سه رمالى داونه ي گه ياندى. داخه كه م پر نه چ به خه سار بوم و به ره مى حه ول
 وده وله كه م به پاچو.

به + بنج + و + بناوان + دا + چون + نه + خوار = به بنج و بناوان داچونه خوار.
 وه ك: كاتيك گوفاريكى به ده سته وه ده گرین و ده مانه وى بيخوينينه وه، ناپى
 سه رسره كى تپى بروانين. به لكو ده بپى مه به سته كانى ليك ده ينه وه و ليان
 بكو لينه وه و به دلى بسپيرين. به كورتى بلين: به بنج و بناوانى داچينه خوارى.
 به + پير + نه وه + چون = به پيره وه چون. وه ك: وه ختيك حاجى له حه جى
 ده گه رينه وه، پيش نه وه ي بينه وه مالى، خزم و كه س و دراوسيه كانيان به پيريانه وه
 ده چن و ويكراده گه رينه وه مالى.

به + ... + چون = به ... چون. وه ك: به پى كه نينه وه چون. به گريانه وه چون.
 به گريان چوه مالى. يان: نه ویش هه ره به ده ردی بابم چو. يان: به پييان چوه ته
 گه رانى.

به + خو + دا + هاتن + و + چون = به خوداهاتن و چون. وه ك: نه وړوزورخوى
 تيفتيفه ده دا و به خوى راده گاوخوى له ته خم و ته داره ك ده داو به خوى دادى
 وده چى. هه رده لپى ده چيته سه ر شاييه.

به + خه سار + چون = به خه سار چون. وه ك: نه و جاجمه جاجمى چاكه، نه وى
 پيى بده ي به خه سار ناچى. يان: نه نگیوه ی چاكه، هه رگولله يكى بى هاوى
 له نيشانه ي ده دا، و فيشه كى به خه سار ناچى.

به + دوا + دا + چون = به دوا داچون. وه ك: كا بر اله پيش داده روشت و من به
 دواي داده چوم و شوينيم به رنه ده دا، تاكو گه يشتمه وه سه رى. يان: به دواي نه و
 منداله ي دا بچو، نه كا و ن بپى.

به + رى + چون = به رى چون. هينديك كه س هه ن ژيانى بنه مالىك، بگه
 ولايتيك به رپوه ده به ن بپى نه وه ي بوى سه خلت بن يان خه مى بۆ دا بگرن. نى

واش هەن تە نانت خوښيان پى به پى ناچى.

به + رى + وه + چون = به رپوه چون. وه ك: هينديك مال، گه وره ي باشيان لى
هه لكه وتووه وبه چاكي به رپوه ده چن. له ته نگانان، ناكه ون وبه ردى سارد
وگه رميان وه به رپى نايه.

به + زايه (ضايغ) + چون = به زايه چون. وه ك: به داره ميوه كان زورپراگه يشتم،
به لام سه رمای نه وسال كارى لى كردن وهه مويانى وشك كرد. هه وله كه م به زايه
چوا!

به + سهر + چون = به سه ره چون. وه ك: پاش ته نگانان، فهرحانه يه، ته نگانان
به ريان كورته، ته مى خه م ده ره وى وبه سه رده چى وبه سه ره خوښيان داده كه وين.
به ش + چون + نه وه + سهر + به ش + نان = به ش چونه وه سه ره به شان وه ك:
هينديك جار پيش نه وه ي به شه ميراث به كا براهه كى بپرى، ده مرى وبه شى ويش به
ميراث گره كانى دى ده بپرى! جابويه ده لىن: ياخودا به شت نه چپته وه
سه ره به شان.

به فر + چون + نه وه = به فر چونه وه. وه ك: هه موسالى له مانگى ره شه مه دا،
ره شانگ ده كه ويته لاپالان ونواله به ره له بن ورنوله كوستانان ده پسين، ورده
ورده به فر چوپر چوپره ي ده كه ويته وده چپته وه.

به + فريو + چون = به فريو چون. وه ك: هينديك كه س زور به فرو فيلن
وخه ريكن خه لكى به فريو به رن. ئيمه ده بى زور ناگامان له خو مان بى وبه گونگه ل
وته له كى نه وان به فريونه چين.

به + فپرو + چون = به فپرو چون. وه ك: جارى واهه يه ده سته كه وتى چه ندساله و
پاشه كه وتى وه كو كراوو ده غل ودانى داخستراومان، به نه ختيك كه مته رخه مى
به فپرو ده چى وله ساجى عه لى ده درين.

به + قه لفه ز + چون = به قه لفه ز چون. وه ك: نه وكا براهه پانتوليكى
تازه ي كرى بو، به كوچه باغيكى دارا برد. له ناكاو به په لى داريكى پا نتوله كه ي
به قه لفه ز چو ودر. دوايه ش به هه زار حال درويه وه.

به + قين + دا + چون = به قين دا چون. وه ك: برا كه م ليمان به

قىنداچوۋە نايەۋى دە گەلمان ئاشت بېتەۋە ۋە ھەر خوشمان تى ناگەنى!

بە + گەرۋ + رۆ + چون = بە گەرۋ رۆچون. ۋەك: نانى تازە نەبى
بە گەرۋ رۆناچى.

بە + گز + دا + چون = بە گزداچون. ۋەك: ھىندىك كەس ھەن بە چاكى گوى
بوقسەى خەلكى راناگرن وبى ئەۋەى لەمە بەستى قسەيان بگەن، ھەرلە خورا
لىيان ۋە دەنگ دىن وبە گزيان دادە چن. پاشان تى دەگەن كە جىي بە گزداچون
نە بوۋە. چاچ چاكە لەسەرە خوۋ بىن وبە جوانى گوى بوقسەى خەلكى راگرين
ودواى يىستن، ليكى دەينەۋە ۋە گەر جىي ۋلام دانەۋە بى، بە گویرەى قسەكە ۋلام
بدەينەۋە. ھەرۋە كو پىشينيان كوتويانە: قسەى بگىژە، بىيژە، بيوژە.

بە + ھاوار + ئەۋە + چون = بە ھاۋارەۋە چون. ۋەك: زور كەسى
ۋاھەيە بانگمان دەھىلن كە دە فرىايان بىين. ئىمە ش دە بى ھاۋار يانەۋە
بچين.

بە + ھەلە + چون = بە ھەلە چون. ۋەك: يىتو لە باتى پىنج، شەش بنوسين پىمان
ۋابى كە دروستمان نوسيوۋە، بە ھەلە چوين.

بە + ھىچ + نە + چون = بە ھىچ نە چون. ۋەك: دوزمنى خویرى ئەۋەى پىي
دە كەى وبە سەرى دىنى، ماۋە يەك پىي ناچى كە دەلىي نە باى پى داھا تۈنە بوران،
دىسان دەس دە كاتەۋە بە پىلان گىران وبە ھىچ ناچى.

بو + لای + كار + چون + ئەۋە = بولای كارچونەۋە. ۋەك: چەند سال
لەمە وبەرسە گىكى مەرى چوبوتىشوى شوانە كەى خواردبو وقرتمى لەنانى
برىبو. شوانە كەش سەگ بە ھە سارىكى پى كرد. ئىدى بىر بىر بولای ئەۋكارە
نەچۋە. ۋە تەمبى گرتوبو.

بى + سەر + و + شوين + چون = بى سەر وشوین چون. ۋەك: ئەۋكارا بە
چەندما نەگ لەمە وبەر چوبوۋە سەفەرى. زورى پى چو. خاۋوخىزانى چەند
كە سىكىان بەدۋا داناردە ۋلام ھىچ سەروسور اغىكيان لى ۋەدى نە ھىنا وبى سەرۋ
شوین چو!

تاقت + چون = تاقت چون. ۋەك:

ده چم بسو پینجوین، پینجم پی ده چی

هه تا دیمه وه، تاقه تم ده چی.

تویخ + چون = تویخ چون. وه ك: تیی داشل وكوت يوم ونه خت و چارم كرد و
تویخم چون نه هاته ژوری!

تویخ + و + لویخ + چون = تویخ ولویخ چون. وه ك: تیی دا مردم وسو تام،
وتویخ ولویخم چو دیاری یه كه ی لئ وه رنه گرتم. وبه سه ری دادامه وه!

چاو + له + قول + نه وه + چون = چاوله قوله وه چون. وه ك: چه ند رۆژ كه
كوره كه م زور كز بو وه و چاوی چو وه له قوله وه، هه رده لئی نانی نه خواردو وه!
چون + نه + بن + بال = چونه بن بال. وه ك: نه و بیا وه نه وه نده پیر بو
نه یده توانی له جیی خوی راست بیته وه. چومه بن بالی وشانم وه بنه نگلی دا وه له م
هه ستاند.

چون + ده + فكر + نه وه = چون ده فكره وه. وه ك: جاری واهه یه پیاوبه خه یال
ده چیتنه مه دینئ وبوی ده روا و بیرو هوشی به سه ر خویسه وه نامینئ وده چی
ده فكره وه. فكر وخه یال وه ك: كوتری وان، له پر يك هه لده فرن.
چون + له + دل + نه وه = چون له دل وه. وه ك: له و دو بیر و باوه رانه، پتر نه وه یانم
ده چی له دل وه و دل م زیاتر ناوی لئ ده خواته وه.

چون + له + گوی + نه وه = چون له گوی وه. وه ك: ئاموژ کاریه كه ی كه نه وی
رۆژی كردمت، چوله گوی مه وه وله بیر ی ناکه م.

چون + نه + حه ج = چونه حه ج. وه ك: كه سیکی كه ده چیتنه حه جئ
له گه رانه وه ی دا، پییه وه ده چن و پئی شادوشو كرده بنه وه. نه ویش بو یان ده سته و
دوعا ده بی و دوعا بو عومر و مالیان ده كا.

چون + نه + خوار = چونه خوار. وه ك: وه ختیک باران ده باری، زوبه هه ردی دا
ده چیتنه خوار.

چون + نه + راو = چونه راو. وه ك: جار و بار خه لك ده چنه راوی: راوی به راز،
راوی ریوی، پيشوخه لك ده چونه راوی حه وت شه و وحه وت رۆژان.
چون + نه + ریواس + ئان = چونه ریواسان. وه ك: مانگی خا كه لیوه یه وخه لكیکی

زور چونه ریواسان.

چون + نه + زگ = چونه زگ. وهك: شیره كه مپاش كولاندن له سه رتاوړگي داگرتوبه خوارۍ وبه جيم هيشتېو، پشيله په ك چوبووه زگي. هه ستی لی بریو!
چون + نه + زيياره ت = چونه زيياره ت. وهك: دوتنی چومه زيياره تی ماموستا كه م، له خاكی پای كه وتم وبه دل سپاسی نهر كه كانيم كرد.

چون + نه + ژوان = چونه ژوان. وهك: نه وكچ وكوره ی كه په كتریان خوش ده وی وحه زلیك ده كن، جاروبار له جیه کی دیاری كراوبه په كتری ده گن وبویه كتر ده چنه ژوانی وبو به په كتر بران، وت وویژده كهن.

چون + نه + ژیر + بار = چونه ژیربار. وهك: نیمه نابی به هیچ جورېك بچینه ژیرباری چاكی خه لكی وچاوبه ره ژیریان بین. ده نا، روژيكي دی كه به چاومان دابده نه وه ومنه ت باریان بین!

چون + نه + سهر + ته خت = چونه سهر ته خت. وهك: نازانم نه وپاشایه له چ سالیكدا پاشایه تی ده ست پی كردووه وچووه ته سهر ته خت.

چون + نه + سهر + چاكی = چونه سهر چاكی. وهك: چه ندر وژ پیش چه ندكه سيك چونه سهر وه یس ده ستیان به سهر گلکوكی داهینا وله خودای پارانه وه كه ناواتیان وه دی بیني وله ویش راچونه سهر چاكیكي دی.

چون + نه + سهر + مال = چونه سهر مال. وهك: نه وكوره ژنی هیناوه. بابی ژنه كه ی پی كوتووه: رو له گیان، له بهر نه وه ی كه پیرم وكه س نییه به مال ودوكانه كه م رابگا، له گهل كچه كه م وهر نه لای من با به په كمالی بژین. كوره كه به زاوابه ندی چووه ته سهر مالی.

چون + نه + سه فدر = چونه سه فدر. وهك:

گول نیشان هه ی گول نیشان، نه سهر حال م پهر نیشان
یارم چنوه ته سه فدر ی، ده سمالی بو من نیشان.

چون + نه + سه یر = چونه سه یر. وهك: له میژوبه گهل نه چوبوینه ده ری.
دوتنی نان وچیشتيكي زورمان هه لگرت و بوسه یر چوینه باغی وله سبچه بنه را

هه تائیواری به خوشی رامن بوارد.

چون + نه + شه را + بی + مرگ = چونه شه رای مه رگ. وه ك: وه ختيك زانه كه له پشتمه ده وه ستي، ده چمه شه رای مه رگ وه!

چون + نه + كه نگر + نان = چونه كه نگران. وه ك: خه لكیكي زوره پيشك و بیله كانی ومه ساسه وه چونه كه نگران له نیو هو و بوره و په ریزانه دا.

چون + نه + گه ران = چونه گه ران. وه ك: چومه مالی هاواله كانم بو دیده نی. له مال نه بون. بوم ده ركه وت كه ویکرا چونه گه رانی وتادره نگانیك نایه نه وه. من چاوه روانیم کردن، تاكو هاتنه وه.

چون + نه + مال = چونه مال. وه ك: پیا وه ختيك ده چيته ماله خه لكی، ده بی چاوه روانی نه وه ش بیی كه خه لكیش بچنه مالی. مالیش به هات و چو وه خوشه. بیتومیر دومیان وخزم وكه س وتاشناور وشنا روی تی نه كن، هه ربو تیداد انیشتنی نابیی.

چون + نه وه + سهر + هه وار + ئی + خالی = چونه وه سهره واری خالی. وه ك: چوبوین بوشاری وكه سمان له مالی به جی نه هیشتبو. وه ختيك كه گه راینه وه، چ بگه ریینه وه؟ گه سکیان بو ره مالی خستبوین وبزگور یکیان بو نه هیشتبوینه وه وبه و جوره چوینه وه سهره واری خالی.

چون + نه وه + مال = چونه وه مال. وه ك: وه ختيك پیاوده چيته وه مالی وده بیننی میوانی هه یه، شایی له دلی داده گه ری وگه زگه زیبی بالاده كا وله خوشیان به میوانه كه ی ده لی: یاخودا به خیری ی، دا رپیره بی، جاریك باز له سهری ده نیشی. دل + تی + چون = دل تی چون. وه ك: جاری واهه یه، پیا ودلی به شتيكه وه یه وپی ی خوشه هه بیی وچاوی تی ده بری وبوی ده چی ده فكه وه. نه ودل تی چونه پیا وبه ده ست خوی نییه.

ده + نیو + نه وه + چون = ده نیوه چون. وه ك: کاتیك سهرده می مندالی و هه رزه کاری به سهرده چی وه ره تی لاوی ده روا، هیز وگوری پیاوله كه می ده داو ده نیوه ده چی. نه وجار سهری سپی ده بی وحوکمی چاوی نامینی وددانه كانی ده كه ون وپیر و زورهان ده بی!

رزق + چون + نه + سهر + پشتي + كه ر = رزق چونه سه ره پشتي كه ر. وه ك:
يه ك به يه كي ده لي يا خودا بزيوي تو بچيته سه ره پشتي كه ري و نه تو پياده بي و نه و
سوار، هه رپروي و نه يگه يه ي!

روح + ده ر + چون = روح ده ر چون. وه ك: بابي نه وكا براهي هيشتا له نان
خواردن نه بو بووه كه روحي ده ر چوو مرد! خودالي خوش بي.
ره نج + به + با + چون = ره نج به با چون. وه ك: چه ند ساليك بو خه ريكي
كو كړدنه وه ي به يتان بوم و گه ليكيانم خر كړد بونه وه. به لام به داخه وه سه رپاكيانم
لي ون بون و ره نجم به باجو!

ره نگ + چون = ره نگ چون. وه ك: هينديك مافوره هه ن كه زوكال ده بنه وه و
ره نكيان ده چي. به لام بيتو كريان خو ره نگ بي ره نكيان ناچي.
ري + بو + چون = ري بو چون. وه ك: به دنيا ييه وه ناكري بليم بوچي نه هاتوه،
ره نگه نه خوش كه وتبي، ريشي بو ده چي به سه فدر چوبي.

ري + تي + چون = ري تي چون. وه ك: به وقه را روپريه ي بوخوي دايناوه،
رپي تي ده چي به وزوانه بگه رپته وه. جامه گه رهيچ ده رفه تي نه بي.
زراو + چون = زراو چون. وه ك: روژي تو له نه ستاندن، وه ختيك زوردار، زور
لي كراوي خوي ده بيني، قه له مي ده ست وبي ده شكې و زراوي ده چي.
ده بائه وه ي چا ندويه تي، هه لي گرپته وه.

زگ + چون = زگ چون. وه ك: پاش نيوه روپه ژانيكم له زگي وه ستا بو. ژان
وپيچي وه هاي پي داده هات هه رده تكوت نه و مردم، كارم پي نه ده كراو پرستي لي
پر ييوم. پيم وايه زگ چونم پيوه نوسا بو.

زه نده ق + چون = زه نده ق چون. وه ك: دنيا هه روا هاتو وه ووا روپوه، خراب له
چاك تر ساوه وناشيرن له جوان زه نده ق چووه.

سبي + چون + نه وه = سبي چونه وه. وه ك: هاوينا ن له هينديك كوستانان،
به فرناچيته وه وپه شا نكيان تي ناكه وي وله دور راهه ر سبي ده چنه وه.

سوي + چون = سوي چون. وه ك: كاتيک به منداليكي به ليني خوارده مه نيكي
ده ده ين، تاده يده يني، وه خته سوي ي بچي.

سور + چون + نه وه = سورچونه وه. وه ك: به هاران له كويستانان، له جیی
زه مه ندوزه نویر و بزوین، گوله میلاقه ولاتی داده گری و تاجا وه ته ری ده كا ولات
سورده چیته وه. جیی لی نه بی له گوین به هه شت ده خه ملی.

سهر + به + هه نیسك + نان + نه وه + چون = سهر به هه نیسكانه وه چون.
وه ك: وه ختیك مندال له گر و راده چی، ده بی بیلاوینیته وه و ژیری كه ینه وه، ده نا-
خودابه وی روژی نه كا - سهری به هه نیسكانه وه ده چی و گه شكی ده گری.
سهر + تی + دا + چون = سهر تی دا چون. وه ك: دیتم میوانه كانم هه رنه هاتنه وه
مالی. كوره كهی خوّم وه دواخستن، تاكو بیان بینیته وه و بیان نهینیته وه مالی. كه چی
نه ویش بی سهر و شوین چو وه هه رنه ها ته وه و سهری تی دا چو! یان: براكه ی له
شهری دا كوزرا! بوخوی چو كه تولی بستینیته وه به لام نه ویش سهری له سهر نه و
ریه تی داناو سهری تی دا چو!

سهر + لی + ده ر + چون = سهر لی ده ر چون. وه ك: وه ختیك شتیك تیك ده چی،
نی واهه یه ده سته تی وه رده داو هیچیسی لی نازانی له به رنه وهی كه سهری لی
ده ر ناچی، په کی ده خاوانا داری له سهر یاداری ناهیلی!

سهر + نه + خوشی + چون = سهره خوشی چون. وه ك: كاتیك یه كیك مردوی
لی ده مرئی سهره خوشی كه ر ده چنه مالی، یان ده چنه مزگوت. پاش فاتیه
خویندن سهره خوشی لی ده كهن. خاوهن مردوه كه به وکاره ی ته می خه م
له سهری لاده چی و دلی ده کریته وه. سهره خوشی چون به ده ردومه رگی
خه لکيه وه بونه.

شك + بو + چون = شك بو چون. وه ك: پیت وایه نوسهری نه و کتیبه ی کییه؟
شکت بو کی ده چی؟

شك + نی + تی + ده + چی = شک تی ده چی. وه ك: بوی هه یه وشکی تی
ده چی نه ورو باران باری.

قسه + به + گوئی + دانه + چون = قسه به گوئی دانه چون. وه ك: نه وکارایه
نه وه نده ی پی ده لین وړینوینی ده كهن، قسه ی كه سی به گوئی داناچی. یان:
نه و قسه م به گوئی داناچی، نه و ما موستایه زور له سهره خو و به تیرادیوی ده رسی

ده لئ.

قه ره + به + قه ره + چون = قه ره به قه ره چون. وه ك: دزه كه م له گير خستبو، زوړی پي نه چو خوۍ له ده ستي را پسكاندم و خوۍ لئ شاردمه وه. به لام خود او راستان، له دور را چاوم پي كه و ته وه و وه دواي كه وتم و قه ره به قه ره ي چوم وله گيرم خسته وه.

قيمه ت + چون + ته + سهر = قيمه ت چونه سهر. وه ك: چه ندسال له مه و به رستمه كت زوړ به هه رزان ده كړي؛ به لام نيسټي كه قيمه تي هه موشتيك چوته سهر ي وشتي واهه به كه هه رله كړين نايه. نه خوازه، له شتي به وه زن سو ك و به قيمه ت گران.

گيان + دهر + چون = گيان ده ر چون. نه وي گيان له به ر پي وه ختيك دي كه گياني ده ر ده چي وديته پر يزي مردووان! يان: نه وه نده لاوازه، كه پوي بگري، گياني ده ر ده چي!

له + به ره + گه + چون = له به ره گه چون. وه ك: وه ختيك له ريگاي زبان دا دوسي جارتيك شكايين و زه برمان ريكه وت، نايي له بار بكه وين و له به ره گه بچين و جي بو دوزمن خوش كه ين.

له + بير + چون = له بير چون. وه ك: چيشته كه م له سهر نا ورگي دانا و ناوړم لئ خوش كرد. پاشان چومه ده ري وچيشته كه م له بير چووه، دواي دره نگانپكي كه گه پامه وه، بو چروك له مالي گه را بو وچيشتيش ببوه خه لوز!

له + بير + و + هوش + نه وه + چون = له بير و هوشه وه چون. وه ك: وه نه وزم ده دا و تازه چاوم گرم كرد بو وده هات خه وم لئ بكه وي و له بير و هوشه وه بچم كه، له ده ركيبان دا.

له + جي + چون = له جي چون. وه ك: له پليكانان به ر بومه وه وده ستم نيشيكي وه هاي تي وه ستا كه كاري پي نده كرا. ديتم له جي چووه!

له + چاو + چون = له چاو چون. وه ك: نه و گوراني بيژه نه وه نده به ناو بانگ بو كه له هه رجني كه ياس ياسي نه بو. ماوه به ك بو گوراني بيژه كاني ديكه زوړي لئ ده دوان و پي هه لده كالان! چاووزار كاري لئ كرد! نه و جاره نكي

نوسا نو زه ی لئی نه ده هات وله چا و چو! به لآم من پیم وایه له چا و چون بوی نییه.
له + خرتک + چون = له خرتک چون. وه ک: مالمان ده گویسته وه. له وه ختی
باردا گرتن و باره لئنان دا پئی یه کم له گریچودا زه بری پئی گه یشته. زانیم که له
خرتک چوه!

له + دل + دهر + چون = له دل دهر چون. وه ک: نه وقسه سوک و ناشیرن
وکالانه ی که توله پارسه نگمت نا، قهت له دل دهر ناچئی و وه کوناسو ریکه
له سه ردلم یان:

ده نگم نوسا وه به گوله به پوژه له دل دهر ناچئی قسه ی نه پوژه.
له + دوا + چون = له دوا چون. وه ک: چه ندکه سیکیان بو شاییه بانگ کردووه،
نه وانیش دین بو سه رشاییه. به لآم له به رنه وه ی له دوا ی وی نه چون، ره نگه نه یه.
له + دهس (دهست) + چون = له دهس چون. وه ک: له سالی گرانی دا،
نه ومه رومالآ تیکی که هه مبو، پاکیانم له دهس چون به لآم خه م بودانه گرتن،
هه سه رسلا مهت بی.

له + ده م + دهر + چون = له ده م دهر چون. وه ک: قوتا بیکم هه یه، هیشتا نیوه ی
مه به ستم له ده م دهر نه چوه، نیوه که ی دیکه ی ده لئی.

له + دین + دهر + چون = له دین دهر چون. وه ک: رق هه لستان شتیکی
زوړخرا په، ئی واهه یه وه ختی که قه لئس ده بئی هینده ی نا مینئ فهراق بکاو له دین
ده ربچی!

له + رو + چون = له رو چون. وه ک: هیندیک که س هه پئی کرا و رودا مالآ ون و
به هیچ ناچن وله رو ناچن!

له + ریسمه + چون = له ریسمه چون. وه ک: نه ودهر که نه وه نده کون بوه
که که لکی نه ماوه، هینده ی نه ماوه که چوارچیوه که شی بیته دهر، له به رنه وه ی له
ریسمه چوه.

له + غه زه ب (غَضَب) + را + چون = له غه زه ب را چون. وه ک: ئی
واهه یه زوړ به رته نگ و قه لئس ورق نه ستوره و وه ختی که رقی هه ستا و
له غه زه ب راچو، زوړقی نانیسته وه!

له + كوت + و + تاس + نه وه + چون = له كوت وتاسه وه چون. وه ك: هينديك
مندالې بهر مه مكان هه ن كه بهزه بره وه ده گرین وهه نیسكان ده ده ن وشین وړه ش
هه لده گهړین و له كوت وتاسه وه ده چن!

له + کیس + چون = له کیس چون. وه ك: زور جار پیا وده رفته تی وه ی هه یه
له گه ل ما موستا یه کی بلیمه ت وهه لکه وتو، قسان بکا وزور شتی لی بهر سیته وه،
به لآم له وده رفته تی كه لك وه رنا گیر ی و ما موستا مان لی دوردی بته وه وئیدی
ده ستمان پی رانا گاو هه له به نرخه كه مان، له کیس ده چن.

له + گریزه نه + چون = له گریزه نه چون. وه ك: نیمه له مال نه بوین، میوان
هاتون وویان زانیوه له مالین. زوریان له ده رکه ی داوه. نه وه نده یان لی داوه كه
لاشیپانه ی خراب بووه و له گریزه نه چووه! هه ربه فویکی به نده!

له + گرو + را + چون = له گرو را چون. وه ك: وه ختیك مندال په لپ و بیانوی
گرت و گریا كه س نه بوبی لاوینیتسه وه و ژیری كاته وه و ده ربه سستی بی،
له گرو را ده چن و واهه یه گه شكی بگری!

له + مه یدان + چون + نه + ده ر = له مه یدان چونه ده ر. وه ك: ژیان مه یدانه،
هه ركه سیك به گوړه ی هیزی خو ی، به ناسه رسه نگیش ده بی چه ند رژیکی
بارته قای ته مه نی، نه سپی تیدالینگ بداوته قله وړمبا زی بکا. ئیدی له ومه یدانه ی
نه چیته ده ری ده نابه خوړی ده ناسری!

ما وه یه ك + پی + چون = ماوه یه ك پی چون. وه ك: بو دیتنه وه ی ما نای
نه وو شه یه چه ندقا موسیك لیک دان، ماوه یه کی زوری پی نه چو خودا وراستان،
مانا كه م له قاموسی زمانی كوردی بهر هه می ما موستازه بیچی دا دیتنه وه، كه
مانا كه پر به پیستی بو و دلم ناوی لی خواره وه.

مایه + تی + چون = مایه تی چون. وه ك: چه لپیکی دی ناو به دم وچاوت دا كه،
ناوه كه خوړایی یه و مایه ی تی نه چووه.

مو + ده + بهر + نه وه + چون = موده بهر وه چون. وه ك: له وده میبه وه كه
ناشت بوینه وه، نه وه نده پیکه وه جوتین و نیوانمان خو شه كه مومان ده بهر وه
ناچی.

میښك + ئی + سهر + چون = میښكى سه رچون. وهك: وه ختیك مندال له
گور وړاده چی وزیر نابیته وه، پیاومیښكى سه ری ده چی! یان: ئی واهه یه نه وه نده
زور بلئی یه سی گرمه کی قسان ده کا وخه لکی بی وازده کا وایان لی ده کا که پیی
بلین: ده به سه مردوت مری. زور کونتن قورئان خوښه، میښکی سه رمان چو!
نیو + ده ر + چون = نیوده ر چون. وهك: که سیك نیوی به چا که یان خراپه
ده رچی، نیو بانگی هه ربه وه ی ده رواوخه لك به و جوړه ی ده ناسن.

وا + وه + چون = واوه چون. وهك: تکیا به نه ختیك هه لگه ری بو سه ری یان
داگه ری بو خواری و واوه چو (بجو) هه تا پرؤم.
وی + وه + چون = وی وه چون. وهك: تکیا به که میك جیم بو چول که وویوه چو
(بجو) هه تا پرؤم.

هات + و + چو + کردن = هات وچو کردن. وهك: به بهر نه و دوکانه دا هیڼده
مه یه ومه چو، نه وه مو هات و چویه ت له چییه؟

هه تره ش + چون = هه تره ش چون. وهك: وه ختیك مشك، پشیله ی ده بینی، له
ترسان هه تره شی ده چی!

به + قور + ئی + دا + چون = به قورپی دا چون. وهك: قه ره چی، به قورپی دا
چی، قه ت ده ر نه چی!

داخ + چون = داخ چون. وهك: نو سراوه یه کم که لاله کردبو، بو ده رخستن و
بلاو کردنه وه. داخم ناچی، لیم ون بو!

سو ما + ئی + چاو + چون = سو مای چاو چون. وهك: نه وه نده چاو وچرم به سه ر
گو فاران دا گرتو وه، که سو مای چاو م چو وه!

شه یتان + چون + ده + که لیشه + یه + وه = شه یتان چون ده که لیشه یه وه.
وهك: قه لسه، تا ماوه یه ك شه یتان چو وه ده که لیشه یه وه!

به + میرد + چون = به میرد چون. وهك: دوینی کچیک له گه ره کی نیمه به میرد
چو و بر دیا نه ماله میردی.

به + ره حمه ت + چون = به ره حمه ت چون. وهك: بابم له میژ به ره حمه تی
خودای چو وه.

له + خیر + و + بیر + چون + نه + ده ر = له خیر و بیر چونه ده ر. وه ك: نه و امن ده ستم له و پول و پاره ی هه لگرت و له خیر و بیر چومه ده ر.

چون + نه + خزمه ت = چونه خزمه ت. وه ك: دوینی چومه خزمه ت ماموستا كه م.

گوڤ + به + گوڤ + چون = گوڤ به گوڤ چون. وه ك: دوزمن مرد و گوڤ به گوڤ چوا و جه نده كیان له بودریکی دا شاردده وه!

به + بوك + چون = به بوك چون. وه ك: نه و شوڤه كچه جوانه یان دوینی گوڤسته وه و به بوك چو، به روسوری بو مالی میردی.

سالی + به + هه زاری + چو + بی = سالی به هه زاری چوبی. وه ك: دوزمن زوری لی کردوم! به لام به سهریوه نه چی، سالی به هه زاری چوبی تو له ی خو می هه ر لی ده كه مه وه و لیکی ده ر ده كه ین.

به + تالان + چون = به تالان چون. وه ك: دوزمن نامه ردانه وی به زه یی ده ستی به ماله كه م داهینا ونه وی وه به رده ستی هات، هه لیگرت و به وجوره ی نه وی هه مبو و نه مبو به تالان چوا!

به + خیر + چون = به خیر چون. وه ك: بیتو بته وی نه من به جی بهیلی و بر ویه وه بو مالی، خودات له گدل بی و به خیر چی!

حه و سه له + به + سهر + چون = حه و سه له به سهر چون. وه ك: جاری واهه به پیاو داده هیژی و حه و سه له ی به سهر ده چی و وازی نیه هیچ کاریکی بكا!
له + سهر + لا + چون = له سهر لا چون. وه ك: برینه كه پیوه چو وه و پیستی له سهر لا چوه! ده بی هه توان و شه لته ی له سهر دانین.

له + بهر + پی + ثان + دا + چون = له بهر پیان دا چون. وه ك: وه ختیك حه شیمه تیکی زور خو یان له جییه کی ده ربازده كه ن و به ره وجییه کی دی هه لدین، له وانه یه مندالی ساوا له بهر پییا ندا بجی و بفلیقیته وه!

له + گز + را + چون = له گز را چون. وه ك: دوزمن پری پیدا گرتم و منیش تاكو بو م كرا، لی نه پرینگا مه وه و له گزی را چوم.

دل + بو + چون = دل بو چون. وه ك: نه و کتیبه ت کپیوه كه بیفر و شیوه، دلم

بوی ناچنی و پیمنه وانییه که قازانجی لئی بکهی.

له + خه + را + چون = له خه و را چون. وه ك: پیاوله پیش نه وهی دا که له غور
را بی خه وی را چنی، چاوی له سهریه ك دا ده نی و له بیر و هوشه وه ده چی.

له + بیر + و + هوش + نه وه + چون = له بیر و هوشه وه چون. وه ك: وه ختیك
پیاو به چاکی خه وی لئی نه كه وتوه، له بیر و هوشه وه ده چی.

چاو + له + رهش + نه وه + چون = چاوله ره شه وه چون. وه ك: زورجار که پیاوله
بلیندیکه وه چاوده روانی، چاوی له ره شه وه ده چی و چاوی ریشکه و پیشکه ی
ده کا.

به + هیچ + نی + چون = به هیچی چون. وه ك: کوره که نه خوش که وتبو و پیش
نه وه ی دوکتور بیبینی گیانی ده رچو! به داخه وه به هیچی چو!

ترس + چون = ترس چون. وه ك: واهه یه پیاوسامی ری ده که وی و له شتیکی
ده ترسی. به لام پاش ماوه یه کی سامی ده شکی و ترسی ده چی.

وه خت + چون = وه خت چون. وه ك: نه ور و به خورایی، زوروه ختم چو.
بیوقوفه دری وه ختم زانیبا، نه وه ندهم وه خت نه ده چو.

چون + له + که لله + وه = چون له که لله وه. وه ك: کاتیك پیاوشتیکی لئی حالی
ده بی، ده چیته که لله یه وه و زوردره نگ له بیر ی ده چیته وه.

چون + نه وه + سهر + کار + نی + خراب = چونه وه سهر کاری خراب. وه ك:
بو په نندی به سهر ده هینین، تا کو بیر بیر نه چیته وه سهر کاری خراب
وخه لکیشی پی چاوترسین که ین.

چون + ده + فکر + نه وه = چون ده فکره وه. وه ك: کاتیك بیر له شتیکی
ده که ینه وه و ده مانه وی وه بیر خومان ی بهینینه وه، ده چین ده فکره وه.

به + دز + دهر + چون = به دزده رچون. وه ك: کا برای که خوی به پیا و چاک
ده ناساندوخه لکی باوه ریان پی ده کرد، به دز ده رچو!

چاو + زیت + چون + نه وه = چاوزیت چونه وه. وه ك: له تاریکایی شه وی
داکا برای دز خوی له که لینیکی ماله که دا شارد بو وه و حاشارد ابو و چاوی هر
زیت ده چوه.

له + نويز + چون = له نويز چون. وه ك: پياوبه زورستان له نويز ده چي وده بي
سه له نويز ده س نويز هه لگريته وه.

له + قسه + ده ر + چون = له قسه ده ر چون. وه ك: به منت كوت چاك بخوينم.
به داخه وه به قسه م نه كردي وزيانم كرد. نه وچار له قسه ت ده ر ناچم.

چون + نه + پشت + ئي + شير + ثان = چونه پشتي شيران. وه ك: جاري
واهه يه شتيك پيدانايي وبه هيچ پولكيكي وه ده ست ناكه وي. به لام جارا جا
ریش شته كه زور به گراني وه ده ست ده كه وي وده چيته پشتي شيران.

دل + له + خيل + نه وه + چون = دل له خيله وه چون. وه ك: نه وه نده م برسي بو،
تاوم له دلي ده هات و دلم له خيله وه ده چوا

بون + بو + چون = بون بو چون. وه ك: كه ميك له وچيشته ي به زاري نه و
كوره ي دابكه، بوني بو چووه، نه كانه ستوري.

ده + بور + نه وه + چون = ده بوره وه چون. وه ك: نه وكوره به بوني دوكه لي
دلي ده بوره وه چووه، پي ي رابگن.

به + حه وا + دا + چون = به حه وادا چون. وه ك: بوچه قويه كي به حه وادا
ده چم. نيمه ووه ده ستم ناكه وي. به ن پرم ددانه.

چون، له پال قسه ی پشینیان دا

کوسه چو بوردینی، سمیلیشی له سهر دانا.
روژده چی و قهزا (قضا) ناچی.
هر کهس هه نگا و ټکت بولا نه یه، دوهه نگاوی بولا مه چو.
چون به خوته وهاته وه به خودایه.
که ر بچیته به غدایه، نایته یه ستر.
له دواي چوان، مه چو.
ده یانکوت: پشيله گوت به ده رمان ده شی، ده چوده ی شارده وه.
ناو به ناوه دانې دا ده چیته خوار.
سهرمان بچی، نو یژمان ناچی.
نه وه ی ده چیته بال مالان، یا خودا کافری بی به حالان.
نه وانه ی ده چنه بال مالان، یا خودا کافریان بن به حالان.
له بهر بای مه کیشه توتنی، له هه ورازان مه لی کوتنی، مه چووه سهر مالی بای ژنی.
هه مو ریبه که ده چیته وه بو با نه.
گاران به خرپکه وه ده چو، له مانگای پیر یژنیاں ده پرسې.
له هه رشتیکې بترسې هه ر به وی ده چی!
به ناودا چو، به عهرزی داخورا.
وه که به فری پار چو.
پیس به پیسې ده چی.

مالی حه رام به گه روی که س رو ناچی.
 به لا باران، پیاو ناچیتته هه واران.
 نه وه ی بجیتته راوه ماسیان، قونی ته رده بی.
 نه مارله بیرى ده چی کلک، نه باغه وان کور.
 وه ختیک به بنه و بنه چه که ی که سیکی دابچی یه خواری یا به دوست ده رده چی یان به
 دوژمن.

بجو بوشاریک که س نه تناسی، خوت هه لکیشه پر به کراسی.
 له ناشی زوری پی ده چی، له ریگایه په له ی ده کا.
 ریوی بوخوی له کونیوه نه ده چو، قانگه لاشکیشی ره گه ل خوی ده خست.
 هه شتی پاک ونوی پیس، هه مویان چون له کیس!
 به مانگ بچو میوان به، به سال بچو سولتان به.
 له قانگه لاشکیان پرسی، بو کوی ده چی؟ کوتی: با ده زانی.
 له گویدریژیان پرسی، بو کوی ده چی؟ کوتی: شه پ ده زانی.
 سورت دی، سه مات له بیر چووه.
 له بهر خاتری خاتران، ده چمه سهر دینی کافران.
 له کولی ده رچوین، که وتینه زنجیری.

چون، له پال گورانیاں دا

ده چمه سهرکائی مرادان، شهرعی خوم ده که م ته واوه.
ته وسال حهوت ساله عه زیزم، عاشقم به گولیکی ده ساوه (ساوا).

★

ده چمه سهرنا له شکینئی، به را مبهربه بوکانئی.
یاری من زیده جوانه، باریکه ونه شمیلائی.

★★

ده چمه سهری سولتانی سی روژان نایه مه وه،
ده س (ده ست) له کیلان وه ردینم، چل دانه ی ده گرمه وه،

★★★

به ختی خومولیو نالئی، به تاقی ده که مه وه.
ته سمه ران، دلپه ران، ده با بچین بوگول چنین،

★★★

یاری من له گه ری دایه، به قورثانی سهرپه رشین،
له خودای ده پاریمه وه، خوزگه بو یه کتر بژین.

★★★

گول نیشان هه ی گول نیشان ته سمه رحالم په ریشان،
یارم چوته سه فهری ده سمائی بو من نیشان.

هه‌روایه، هه‌روایه، په‌نجه‌ره‌ی روی له‌بایه،
یارم چووته سه‌فه‌ری، ناگات لئی بی خودایه.

★★★

ده‌نگم نوساوه به‌گوله به‌پوژه،
له‌دلم ده‌رناچی، قسه‌ی نه‌پوژه.

★★★

سویندم خواردوو نه‌چمه‌هه‌جی
هه‌جم بو‌بیته‌کن له‌جی
تا‌ماچ نه‌که‌م خالی‌هه‌جی!
نه‌وشه‌ونه‌بوشه‌وی دینی
به‌هه‌یال چومه‌مه‌دینی
خزمه‌ت په‌ری زاده‌ی چینی.

★★★

وه‌ره‌ماله‌که‌م قه‌ت قه‌ت مه‌چوو
هه‌می سه‌دساله‌م له‌بیر به‌ره‌وه.

★★★

پیم‌لی‌نی، پیم‌نی‌مه‌نی، زه‌رده‌له‌به‌رکولینی
ده‌ستم له‌نیوده‌ستی‌نی، با‌بچین‌بو‌لای‌گه‌رمینی

★★★

بو‌ت‌دینم بو‌ت‌دینم، بو‌ت‌دینم له‌و‌مورسایه،
نه‌گه‌رئیران لئی نه‌بی، بو‌ت‌ده‌چمه‌تور‌وپایه.

★★★

مالم‌لیره‌بارده‌کا، ده‌چمه‌دارو‌پیداری
هه‌رکه‌س نه‌توی له‌من کرد، یاخودا به‌ردی لی‌باری.

★★★

باران بارانه‌سه‌حرا (صَحرا)ی کرد‌ره‌نگین،
یارخودا‌حافیز (حافظ) به‌دلکی‌غه‌مگین،

کافره ی پی نه زان بوټ ده رچوم له دین،
کو برای (کُبرای) خال نه خشین.

★★★

بوټازرگانی ده چمه شنویه،
کراست بو دینم له گولی هیرویه.

★★★

هه رکه سی ده ی کا مه نعی من و تو،
له مالی ده رچی روژی هه شت ونو.

★★★

سه رکه سه نیرم، تیر بکه شینم
ده چمه نیجباری، مه رگت نه بینم.

★★★

کوشکیکت بو دروست که م له بنه ی سه هه ندی،
ده چمه سه رمالیتی به زاوا به ندی.

★★★

ده چمه سه رکوی ثاتی، دینم ناوی حه یاتی،
ده یده م به وپیره پیاوه ی، چاوکه زالم بداتی.

★★★

چون، له گه ل قصه ی نه سته قی مندا لان

دوم دوم هه للاجی، چوینه مالی مام حاجی، مام حاجی له مال نه بو، هیلکه وړوڼی
لی نابو، به شی مه شی نه دابو.

نیستی که!، بچووه، کوره که چه له که ت ده گری.

تاوه که! وهره وه، وهره وه، کچه زیرینه که ت ده گری.

ده چمه مال له جوله که، قولته قولتی کوله که، ده چمه مال نه رمنی، قولته قولتی

سه مهنی، ده چمه مال له موسولمان، ده نگي یاسین و قورئان.

قامکی چکوله به قامکه کانی دی ده لی: بچین بچین. قامکی ته نیشتی ده لی:

بوکوی بچین؟ نه وی دی ده لی: بچین بودزی. نه وی دی ده لی: له خودای

نه ترسین؟ دوايين قامک ده لی: ده بی ترسین.

حاجی له گ له گي گه رگه ری، سیمان ده خوابه شقی عه لی،

له عاسمانان ته به ق ته به ق له عه رزیه کوچک وکه له ک

ماندونه بی (یان: بوکوی ده چی؟) عه بابه له ک؟

گورگه شه وی، گورگانه شه وی. به رخه چکوله کم خه وی لی بکه وی. لوره ی

توی ناوی لای لایه ی ده وی. ده لی له مالی نیمه وه دورکه وی.

بچووه مالی نه بویابو وشره که ی بکه به تیشو

خوری مده که ی بکه به داوه ده زو خوی لیړه ده رکه زوبه زو

بچووه مالی کولله خوړه کان زماني به دیان بیر به ددان

چاوی زنه که ی کویر که به بیله کان به شکو به جاری بینه وه له کولمان.

نیسی نیسی گری گری، بابت بچیتہ لہ شکرے، قہ پال قہ پال گوی داگری.
مامہ پیرہ بوکوی دہ چی؟ دہ چمہ حہ جی و دیمہ وہ.
تہ دی تہ من لہ گہ ل خوت ناہی؟ دہ وہ رہ رہ گہ لم کہ وہ.

چون، له گدل مه تل دا

نه وه چييه؟ هدر به دواي داده چين و نايگه يني؟

چيست؟

نه وه چن؟ سواري نه زوكي ده بم، ده چمه نه پراني، دينم نه رواني؟

دې بجه، دې بجه، دې بجه

نه وه چييه؟ سهری يه كه و بني دو، به قونی باب و با پير ماندا هه لچو؟

چيست؟

نه وه چييه؟ كا چو مادان؟

دې بجه، دې بجه، دې بجه

نه وه چييه؟ چومه سهر ته پولكيكي، بانگم كرده هاواليكي، هزارها تن به

جاريكي؟

دې بجه، دې بجه، دې بجه

به جاريكي له سهر تاوي، ده چمه بن تاوي.

دې بجه

په يدا ده بي له تاوي، وه كه به فر له بهر تاوي، ده چيته وه سهر پره نكي تاوي.

دې بجه

چومه دييه كي هيچ كهس تيډا ني، دو به رخم ده خوار د هيچ ئيسك تيډا ني،

سواري نه سپيك بوم. هيچ روح تيډا ني.

دې بجه، دې بجه، دې بجه، دې بجه، دې بجه، دې بجه

چون، له پال زاراوه دا

بوده چی؟ له بهر چی ده چی؟ کی ده چی؟ چلون ده چی؟ بوکوی ده چی؟ به
چی ده چی؟ که نگی ده چی؟ له گه ل کی ده چی؟ بوچه ند پروژان ده چی؟
روح له جیبه کی سخت دایه وده رناچی!
بوم به قه تریک نا ووبه عدرزی دا چومه خواری!
گوی له کلاوی چوته ده ری.
نه وه نده رقی هه ستاوه، بای ده برینانه وه ناچی.
که پوی بگری گیانی ده رده چی!
لیړه واریکی و ابو که که لی لی ده رنه ده چو.
له جیبه کم دیوه، هدر چی ده کم ناچمه وه سه ری.
قه له مه کم نیستی به ده سته وه بو که چی لیم ون بو، نازانم به عدرزی داچو وه
خواری یان عاسمان هه لی کیشا؟
بولای کاری چاک نارواو هه رسه ری له کاری خراب ده خوری، وا دیاره
شه یتان چو وه ده که لیشه یه وه!
قهره چی، به قورپی داچی!
به ناس (بهرد) و په لاش (کوین) داچو!
نه گه ر نیستی چوبای که نگی ده ها تییه وه؟
نه وه پښه ی بگره و بهری مده، ده چیبه بهر مالان.
نه و چو وه ته هه قان، نیمه ماوین له ناحه قان.

بۆمەندو ملایمی ده چیتته وه سه ربایی. ده لئی سیوینکن له تت کردون.
 نه و کوره نه وه نده وه بابی ده چی هه ربایی نه ی کو تو وه پر و به ولا وه.
 داخم ناچی، نه و کراسه ی کریوم، لیم ون بو وه!
 سه د بریا به بریا به خودای با، ده ستیک ولا قیکت نه با، به لام وه من چوبای.
 یاخودا مالت تا وه دان بی، نه شیوی و تیک نه چی.
 چه ند روژیکه ده ست نوسی وتاره که م لی ون بو وه، ده زانم یه کییک لی
 هه لگرتوم. لیم رونه که له گولا له ی به ولا وه تر نه چو وه!
 ناردومه ماستی بکری، چونی نه و چونه بو وه و هیشتانه گه راوه ته وه.
 وه ره چوله مه شکینه ی، له سه ر دلخواز. له بیرم بی وله بیرت چی.
 له گه ل به خت و ئیقبال چ ده کری؟ بچمه سه رچومی سیروانی ئیشک ده بی.
 نه چی له رقان نه وه نده چیشه که ی بکولینی که بیته خه لوز!
 وابو، واچو به کار نایه ده بی کار بکه ین.
 ته لیسیمان لی کردو وه، بزانی به چی ده چی!
 نه و کا برایه نه وه نده چاکه، به کاله و پیتا وه ده چیتته به هه شتی.
 کا برایه که به کوره که ی خوی کوت: نابی پر وی بو هیج کوئی و دوسمه که ت
 ناچی بو ده ری.
 په بو، شیره که م هه لچو، خه تام نه بو!
 که سی که به کهرم بزانی و حه قم لی بخوا، بچیتته په پر به روچکی ناسمانی حه قی
 خومی لی ده ستینه وه.
 بانگتان هیشتبوم، له بیرم چو بیم، خو نه چو وه بچی بو جاریکی دی.
 میرات گره کان له سه ر میرانی به شه رده هاتن. یه کیکیان کوتی: من به شی
 خوم ناوی و بو خوتان. نه وه له خیر و بیر چومه ده ری!

چون، له گډل جنیودا

خودای ده کرد چه ندسال، له مه وپیش سایه ی ویمان له سهر لاده چو!
خودایه، نه ی مړینی، دومانگی نازگار له سهر پره قی پشتم بکه وی، که س نه بی
چوپړه ناوړکی به گه روی دابکا ولایه کی له شی به جی و بانانه وه، بچی!
خودای ده کرد به عذاری دا ده چووه خواری!
ناسمان دوروزه وی سه خت بوډه بوته من ما بام، له شهرمان، هدی به سهر تاشین
چی!

بسکت به برین چی!
ناخر بو هینده بی نه چوی، بزانه نه وخه لکه له سهر ته وکارانه ی که ده ی که ی
چه نده قسه ت پی ده لین! ناه ونزوله ی خه لکی، روژیکې بوت له که ره م ده که وی!
نه وه نده بو به ئیره ونه وی دا ده چی؟ خو جاوی را په ل نا که ی، یا خودا
له به ریه ک چی!

به سهر ته وه نه چی، شهر ته وه ک ماری پیته وه بده م!
خودای ده کرد توشی گچچه لیکې واده بو، سهریشی تیدا ده چو وسه روسکه ی
له سهر داده نا!

ره بی بی سهر وشوین بچی، که س به دهر دومه رگت نه زانی!
خودای ده کرد گیانت دهر ده چو وچا ویشتم پی سپی ده بو!
برو هدی بی نه چو!
نه وه موته مه گدی له گډل داوی له لات هیچه. دوینی به منت کوت:

نه تو هدر هیچت له گهل من نه کردووه. جائه وه قسه یه؟ هه ی روت چی!

نه وه مو هات و چووه ت له چیه؟ بوله گل ناکه وی؟

خودای ده کرد به ده ردی بایم ده چوی!

به قوری داچی، بو دروی ده که ی!

پیم وایه چوته شاری سا بلاغ. خودای ده کرد به ولاتره وه ده چوونه ده گه راوه!

نه تونه وی روتی نه و درویانه چبوکه ده ت کردن؟ ده ست له وکاره نا شیرنه

هه لگه! ده نانه ونه خته نا پر وی که ماوته، نه ویشی بی ده چی، نه و جاردی بی

له نیوخه لکی داسه ر شوژی!

نه وه نده لوتی له حه وایه، نواله ی چه ورو گهرم نه بی به گه روی پروناچی!

قسه یه کی بکه، وه قسان بچی، مردوت مر ی!

چونی بی وهاتنه وه ی نه بی!

زور له خوت ده رچوی و خوت بی زوره!

ره بی هه ژدیهای حه وت سه ر بچیتنه خه و نیوه!

چون، له گدل بهیت دا

له بهیتی سوارووی سنجانی دا، ناواهاتووه: ... چه ندم پئی کوتی سوارو، به شقی خودای مه چووه، مه ته ریزی ده گه وره وگران، خو ماوئی (خو مه هاوئی) که ناری ده سواران...

له بهیتی سوارووی نایشه گولئی دا، ناواهاتووه: نه وه ده لئی سوارمه زنی، به من مه زنی، سدرت له پولای چه نگت له ناسنی، هه رقه لاتیکی ده چیه ی نه توئی له بنی، نه و حاکمیکی زه ره نده یه نه توئی له کنی، نه وه سولتانی نه سته مبولئی له به رسامی چو که له سواروئی من، ناسه کنی.

له بهیتی لاسه شوپری باله کیان و خه زالی مه لا نه بیان دا، ناواهاتووه: ... کیزه که، ده موله عاست له هه رزه کاره که گه یشت، به بیانوی چونه ده ری پئی ماله بابی دا گرت...

له بهیتی ناسرو مال مال دا، ناواهاتووه: به بازن، به زولفی به خه نه، قامکی به نه نگوستیله، ده سستی ده داکوته که کی دارمه رحمه، ده چووه ده وری ره شمالي مال مال راسته ی ره شمالي، به زه ندی به بازن سه بر وکه سه بر وکه ده یکو تاوه... له بهیتی سه یده وان دا، ناواهاتووه: ... ناوی کوستانان دینه خواری چه ند به تو ندی، چه ند به تیژی، هه لده پرژینه بن سوره گولئی سه ره به گزنیژی.

ده جانه و که سانه ی خوداشناسن، وه رن په جم کهن، کئی دیوسه تی، له ده وره تی زه مانان له سه ر سئی کورپان را بوك بچنه وه مالی ده بابان، به تارای سوروه ره به کیزی؟...

له به یتي دمدم دا، ئاوا هاتووه.... بانگیکم وه به رخو لای ته وی دیکه م وه به ر
پیغمه مبه ری تاخری زه مانی، بانگی دیکه م وه به رحه زره تی عه لی، روژی جومعه و
جه ماعه تان سواره بی له دولدولی، ده ست ده داته زولفه قاری، ده چیته خه زای
گاور قرانی، بانگ دیم وه به ر سه وزه پووشی له حاجی خووشی، له ترشه کانی...

له به یتي له شکری دا، ئاوا هاتووه.... جا، نه من ده چومه جبه خانه ی ئاغای
چه له نگ، لیم ده رده کیشان پینج سه د پرمبی کوپ ره شی دارحه یزه رانی... لیم
ده رده کیشان پینج سه د مه تالی گوئی فیلی که رگه ده ن، بن به جولانه... لیم ده رده
کیشان پینج سه د بو رویده و وکویتی قاپ ره شی کلک له سه رچوانه...

له به یتي گهلودا، ئاوا هاتووه.... سه رکولمی ته وی نازداری به من بمینی به
سوره گوله که ی ده ته وه ل به هاری، نه گه ر به حوکمی ته رزه وبارانی به مل یه ک
داده چون له ته وه رنه وه ری ده کاوله سومایه.

له به یتي با پیر ئاغای مه نگوردا، ئاوا هاتووه....

ره سواغای میردیکانی سویندخوره به قورئانی
ده لی: ده شیوینم لاجانی ما مهش بچنه تارانی
تییان ده خه م قرانی...

له به یتي مه م وزین دا، واهاتووه.... خوشکی ته زت بیم به قوربانه، نه من
جاریکی ده گهل پریان چومه راوی چل شه ووچل پروژانه، له پریان هه لبرام،
له منی کرده وه کرپوه وبارانه، پیم سه ره وده رنه کرد، که وتمه شاری جزیر و بوتانه،
له سه ر کوشکی یای زینی ده بوم به میوانه...

له به یتي خه ج و سیا مه ند دا، ئاوا هاتووه.... خه جیش ده گهل پوولی کچان،
نه شمیلان، ئاسکولان، ده چووه گیلاخه ومه ندوکی، کچان به داوینی ته و کیو و
دولانه، وه رده بونه وه، کوران به لایه کی دیکه وه...

له به یتي شیخی سه نعان دا، ئاوا هاتووه:

نه گه رده بینم ورده خالی له گهل قه دیکی شمشالی
جه رگ ودل بو وی ده نالی نه من ده چم به عه بدالی
تونه ت دیوه کیژی کالی...

له به یتى بارام و گولندام دا، ئاوا هاتووه....

نه گهرشیت نه بى ونه بى دیوانه   تو وه کومه جنون نه گرى به هانه
نه چى بو شاخان سوبحان سوبحانه   له یلیت ناده نى، نه رى جانانه
له به یتى سه عید و میر سه یفود دین به گ (سعید و میر سیف الدین بیگ) دا، ئاوا
هاتووه.... هاتوم دانیشتم به سه رگهردانى، پوم نییه نه گه ر بجمه وه ئاوه دانى، قه
له مى تو یه بوخوت ده زانى،...

له به یتى ناز و خدر دا، ئاوا هاتووه:

ها تنه خواری ده سره و ده سمال   روبه ند لاچون له سه ر خال
بازنه ده شکین و خر خال   بوبه قیزه و گاله گال
له به یتى میهر و وه فا دا، ئاوا هاتووه:

وه ختیشم لی دره نگ بووه، هاتو ته وه ختی بانگی ئیواری، چاوت به من بمینی به
نه ستیره ی روژی، کولمه ت به من بمینی به گولی هه ناری.
سبحه نینى هه چى زوتره بوم بچو بو سه رکانى شیخان، کانی وروباری، باجیره ی
ریگایه هه لگرم، به دیتن و یونی یاری...

له به یتى شیخ فهرخ و خاتون نه ستی، دا، ئاوا هاتووه:

قه سه م به زاتی سوبحانی   گه لیک ته بله و هه یج نه زانی
ئاوړت داویمه خه رمانی   خوشی نه بینى له گیانی
لیت تیک چى سه روسا مانى   نازای به نده نت بگرى ژانى
به قورى داچى تاده توانی   داستون بى له سه پانی...
له به یتى کهل و شیر دا، ئاوا هاتووه....

جیگای پادشاهان ئیره قه لآبو   ده رک و په نجه ره ی سه رپاک ته لآبو
لوتى نه یان کرده یج فکرونه ندیش   به ره و باره گای پادشاهونه پیش...
له به یتى عبدالله خان مکرى دا، ئاوا هاتووه....

ئاغام، عه قلت په شوکاوه   یان په ریان ده ستیان لیت داوه
داره له ک به قورى گیراوه   ئاوژوره ده لى سیلاوه
قولیکى نه چووه به ولاره   گه نم وجومان نه دیراوه...

چون، له پال هونراوه کانی شاعیران دا

هیمن:

نهی نه وانهی قهت له بیرم ناچنه وه!

نیسته بمبینن، ندری ده مناسنه وه؟

هه ژار:

بیهوده یه بیروخه م، دلت خوش که برا!

پرسیار نه کرا، به شت درا، هه رچی درا.

تو هیسته نه هاتویه جیهان روژی به ری،

نه وروژی ده بو بچی به ده ری، دیاری کرا.

گوران:

عومری کورتی دلداریم بو

یهك: پر به دنیاتاره زو

جی ما بوم له پاری مردو...

خوژگه م به سالی رابردو

له پر هات وله ناکاو چو

ده ریایهك تاسه نه مه دو

عه لی با پیر تاغا:

شه مال ده خیلیم بچو بولای له یل

بولای له یله که ی بی وه فا و بی مه یل

پیشکه ش که نامه ی ده رون له غم که یل...

نالی:

نیسباتی خهت و خاله به سه دیده یی گریان،

ناچیتە وه ئە ونوخته له نیودیده یی تەردا.

پیره میرد:

مە گری مە نالە با بە خە فەت دلشکست نە بن،

نە ختی لە لات ئە میننە وه بو بە هەشت ئە چن.

حاجی قادر کوویی:

یە کیکێ نا یە تە وه چونیان هەرنە و چوئە،

لە شیخ و عالیم و جاھیل، لە پادشاه و گەدا...

زیوەر:

گەرچی ئە رزی هیند بڵندی وه ختە لای من بچیه عەرش،

واسیتە ی سەر بە ستی و ئیجرائی ئایینی منی...

ئە دە ب:

لە وەرۆژە وه جانا! نە زەرت لیمە کە لا برد،

چونی سەر و مالم بە خودا هەر لە نە زەردا...

طاھریگ (تاھیر بە گ):

نە ماوہ حالەت وژنم، لە دە س چور و حی شیرینم،

رە فیکان با بکەن شینم، سە دای گریه و فەغان با بی...

صافی:

سە بری ئە ییو بێم لە کوئی بو و عومری نوحم چون دە بی،

پینج و دور و ژیکێ ماوہ، روح کە چو ناییتە وه...

ثانی:

دلێشم چو گولێشم چو، کە یاری گولعیزارم چو

نە ماژینم، لە گەل خوشی بە تاراجی نیگارم چو...

صە فوہ ت:

سە ری عە قلم لە دە ستم چو، کە مال و هووش و عیلم چو

ئومیدی وه سلی یارم چو، مە دە دیا ساکینولبە غدا.

سوزی:

زه مان شیوا زه مین هاژا که نه و چو،
به لئی که و چو له عالم قه دری که و چو...

ته دیب:

ئاواره و خوینخوره، مه گهر وامیقی عه زرام،
لومه چده کهن، کوشته و سه ر گه شته یی له یلام،
بودانه یی خالت به فریو چوم، دلّی کیّشام،
غه رقی غهم و سه و داسه رو ئاشوفته وشه یدام...
وه فایی:

په رده ی کر اسی لاچویشکوت به هه ردو لیوان،
گول وشه کرده باری له کوچه ی باغی سیوان،
زولفی رزانه کولمی وه ده رکه وتن له نیوان،
شه مس وقه مهره لاتن دوینّی به نویژی شیوان...
بنی که س:

بیست وحه وت سآله تآله ژبانم   له ژبرده ستی توژور په ریشانم،
وه ئینسان ناچم عه ینی حه یوانم   که ی رزگاره بم مآلی ویرانم؟
دلدار:

به یادی ته و دلّی تینو   که چۆن هات و وه هاش ده ر چو...
بیتونه سهی چه ندنه سلّ بی، سواری چالاکی نه بی،
قا بیله، ده رچی له مه یدانی جیدال وجیگه ره وت...
شیخ ره زا تآله بانى:

خزمینه، مه ده ن په نجه له گه لّ عه شره تی جافا
میروله نه چی چاکه به گژ قولله یی قافا.
کامران موکری:

ته وی له سامان نزیک بیته وه   ره وشتی به رزی بیرته چیته وه...

قانع:

چهن خوشه كه نه وړوژه بلیسه ی گری ناگر،
وهك بهرقی غه زه ب دیت وده چي لیره وه تاچین...
شیخ سه لام:

ده ست مایه ی عومرم، له ده ستم ده رچو،
به په نجه ی نه جل، جه رگم کون کون بو،
ناگه ریته وه، كه سی له ودونیا،
تالیی بهر سین نه حوالی مرد و...
موحه ممد ته و فیق وردی:
به فری چوه وه ی په له په له بو - وهك میگه لی مه ر
له بن له شکری هه وری ته می زو - ناهیلی كه سه ر...
سابیر سه عید شوکری (رازی):

کیلیکی بهرز، به قه دبا لای شهم   له سه ر گلکوم بی به بی زیا دوکم
له پروی بنوسن هونرا وه کانم   كه به تیری شهم ده رچووه گیانم
کاکه ی فه للاح:

چاوی نه ترسی، بهچی بی پشو
گیانی نه بهزی، بکا به تیشو...
موحه ممد سالیح دیلان:
پی له خرتك چوی به ردی هه ردی ده رد،
ره نگ هه لېزې كاوبه هه ناسه ی سه رد...
حه ریق:

گه رده چمه وه ساحب، نیه هیچ مونیس و ساحب
گه ردیمه سه قز، ناری سه قه ر واله جگه ر ما...
سواره:

پوښه پره سارده کزه ی بای زریان   کاته بوژینی له ده س چو گریان...

سيف القضاة:

به له رزه ده چنه فریزوچنینی گریانہ کاریان جی ی پیکه نینی!...

چون، له نیو چپړو ك دا:

له چپړو كی داپیره ومام ریوی دا: (دایه) پیره چوتیڅه له یه کی هیڼا وخیږا
كلكى مام ریوی په پړاند. مام ریوی گه لیک له داپیره پاراوه كه كلكه كه ی بداته وه.
داپیره کوتی: بچووه (بچو) شیرم بو بیڼه تا كو كلكه قوله ت بدۀ مه وه. مام ریوی
چووه كن بزن، کوتی بزن: شیرده بوداپیر، داپیر كلكه قوله م بداته وه، بزن کوتی
بچو بو كن دار، گه لام بو بیڼه تاكو شیرت ده می. ریوی چووه لای دار، کوتی دار،
گه لاده بو بزن، بزن شیردا بوداپیر، داپیر كلكه قوله م بداته وه. دار کوتی: بچووه
سهركانی، ناوم بو بیڼه تاكو گه لات بدۀ می، ریوی چووه سهركانی، کوتی: كانی
ناوده بودار، دار گه لادابو بزن، بزن شیردا بوداپیر، داپیر كلكه قوله م بداته وه...
چون، له چپړو كی مهر و كه و بزنو كه دا:

...كه هاوین داهات بزنو كه به مهر و كی كوت بابچین خانوچكه یه ك بوخومان
دروست كه ین، كه زستانې بچینه نیوی و خومان له سهرما وگورگ و... بهار یزین.
مهر و كه کوتی: من دوگی خوم خوش بی. خانوم بوچییه؟ پر و بوخوتی بكه.
بز نو كه ش پرویشت خانوچكه یه کی بوخوی پیکه وه نا. ده گه لكو زستان
داهات بزنو كه چووه خانوچكه كه یه وه...

چون، له چپړو كی گورك و بزن دا:

بزن چووه سهربانى مالی گورك وده ستی كرد به ته په ته پى.

گورگ قه لس بو کوتی:

نه وه کییه له بانم ته په ته پى ده كا؟

کاسه وکه وچکم لی خوڼاوی ده کا
له میوانانم شهرمه سارده کا
بزئیش پی کوت:

نه وه منم، منمنوکه   دوچاوم پیوه یه، بزبزوکه
دوشاخم پیوه یه، ییل ییلوکه   کی خواردویه تیتلی من
کی خواردویه بیبلی من   بیته شهر و جهنگی من...
چون، له چیروکی ریوی و مریشکه قوله ی دا:

مریشکه قولیک له هه وارچیان به جی مابو و هدرله هه ورای ما بو وه. ریویک
چووه زگی و کوتی: ده پی هه رئیستی بتخوم!

مریشکه که ش پی کوت: جاری لیم گه ری باهیندیکي دی خوم قه له وکه مه وه و
جوجکان هه لینم. جا، ناغایه کی به مالم، وه ره پیمان وه ره به و بمانخو و لیمان تیر به.
ریوی به قسه ی کردو خوی لی هه لبارد. پاشان مریشکه قوله چوه کن
مام هومره ی را وکه رو نه قله که ی له نوکه وه بوگیراوه و زورده سته و داوینی مام
هومره ی بوکه: په ندیکي به سه ریوی بیی (بهینی). وایان دانا، وه ختیک مریشکه
قوله جوجکه ی هه لینان و ریوی قرمی خوی لی خوش کردن و چوه زگیان، به مام
هومره ی را بگه یندری. سه رده میکی پی چو، مریشکه قوله جوجکه ی هه لینان
و ریوی به دوا ی نه و نواله چه ورانه وه داهات و چوه زگ مریشکه قوله ی. روی تی
کرد وه لیدایه:

هه چومه چومه چومه   دایک و جوجکان ده خومه
دنیا به که یفی خومه!

مریشکه قوله ش پی کوت: تو خولا و امه لی، نه من ده ترسیم. و اچا کتره بلئی:
مام هومره ی پشت که ندی   به خوت و به توله قه ندی
که ولی ریویت به چه ندی؟

هه رله م دانه ره:

- ۱- بنه چه ی کوردان و بنچینه ی زمانی کوردی (له چاپ دراوه)
- ۲- واپسین سخنان بزرگان (له چاپ دراوه)
- ۳- از معادن فکری بهره برداری کنیم (له چاپ دراوه)
- ۴- شهرح و وه رگیزانی به یت و باوی «سه یده وان» به فارسی (چاپ نه کراوه)
- ۵- قاموسی نیوه دوانه کانی زمانی کوردی (چاپ نه کراوه)
- ۶- درباره منظومه شیخ صنعان به زبان کردی (گویش های بادینانی، سورانی، اورامی) و زبانهای فارسی و ترکی (چاپ نه کراوه)

گهړانه وه سمرخو، نوسر: دوکتور شهریمهتی، وهرگیر: صدیق پوره‌که‌یی.

۴۵ قمران

گوردستان و نیمپریالیزم، کوښلی غم خوارانی گه‌لی کورد.

۳۵ قمران

عیرفان، بهرام‌بهری، نازادی، نویسنی: دوکتور شهریمهتی، وهرگیر: هزار.

۳ تمهن

دایه! باوه! کی‌خواوه؟ نوسر: دوکتور شهریمهتی، وهرگیر: هزار.

۱۰ تمهن

داهاتوی نیسلام، نوسراوی: سیدقطب، وهرگیر: صدیق پوره‌که‌یی.

۱۰۵ قمران

سیمای موحه‌ممد، نویسنی: دوکتور شهریمهتی، وهرگیر: صدیق پوره‌که‌یی.

۴۵ قمران

به‌ندی، پونه‌مر «آیت‌الله طالقانی»، وهرگیر: هوشیار.

۲۵ قمران

فهل‌سیتین رزگار ده‌یی، نوسر: محمود حکیمی، وهرگیر: هوشیار.

۴ تمهن

دیوانی مه‌لای جزیری، هونراوه‌ی: شیخ محمدی جزیری، هزار شهرحی‌لی کرده.

۱۵۰ تمهن

نینسان و پړوا، نوسراوی: نوستاد مطهری، وهرگیر: محمد صالح ابراهیمی.

۱۰ تمهن

نابین و نه‌وین، هونراوه‌ی: سید محمد سعیدی کوردستانی.

۳۰ تمهن

کتیب سوتانی نیران و میسر، نوسر: نوستاد مطهری، وهرگیر: عزیز خه‌سه‌نخالی.

۱۱ تمهن